

Pankreatický karcinóm – vzťah k diabetes mellitus a kouření – editorial

A. Vavrečka

Gastroenterologická klinika Lekárskej fakulty SZU a UN Bratislava, Slovenská republika, prednosta prof. MUDr. Anton Vavrečka, CSc.

Dítě P et al. Pankreatický karcinóm – vzťah k diabetes mellitus a kouření. Vnitř Lék 2011; 57(2): 159–162.

Je všeobecne známe, že karcinóm pankreasu (KP) patrí k malignitám s veľmi nepriaznivou prognózou, pretože úmrtnosť sa rovná prakticky výskytu. Päťročné prežívanie je veľmi nízke, a udáva sa okolo 4–6%. Tento stav je nesporne dôsledkom toho, že ochorenie býva dlhý čas takmer bezpríznakové a navyše sú symptómy veľmi málo špecifické, preto diagnóza prichádza v čase, keď už väčšina pacientov je inoperabilná. Navyše KP vykazuje veľmi nízky počet odpovedí na chemoterapiu a iba mierne predĺženie prežívania. Závažnosť ochorenia spočíva aj v tom, že hoci vrchol výskytu je v 7. decéniu, najmenej 10% pacientov je 50- a menej ročných [1].

Uvedená zlá prognóza pankreatického karcinómu vedie pochopiteľne k trvalej snahe tento stav zlepšiť. Ide predovšetkým o objasňovanie úlohy rizikových (etiologických) faktorov s cieľom ich eliminácie a súčasne o hľadanie nových možností včasnej diagnostiky.

Čo sa týka rizikových faktorov, uvádza sa ich v literatúre celý rad, pričom úloha niektorých v etiopatogenéze KP je viacej, iných menej pravde-

podobná. V súčasnosti sú považované za významné faktory diabetes mellitus a fajčenie [2]. Tejto problematike je vo výskume a z neho vyplývajúcej literatúre venovaná veľká pozornosť. Veľké úsilie sa zameriava aj na hľadanie nových diagnostických možností, ktoré by dokázali zistiť KP v časných, ešte liečiteľných štádiách. Hoci táto snaha viedla v posledných rokoch k zavedeniu priam fantastických zobrazovacích metód do klinickej praxe, prognózu KP to zdá sa významnejšie neovplyvnilo.

Autori článku si vytýčili úlohu zistiť, vychádzajúc zo súčasných poznatkov, či sa dajú niektoré hlavné rizikové faktory (fajčenie a diabetes mellitus) využiť k včasnejšiemu stanoveniu diagnózy KP. Za tým účelom vyšetrili 83 pacientov s jednoznačne dokázaným KP, pričom dokázali v zhode s inými autorami [3], že fajčenie bezpochyby patrí k rizikovým faktorom, pričom riziko je závislé od dĺžky fajčenia a množstva vyfajčených cigariet. Zistili tiež štatistický významný vzťah medzi KP a diabetes mellitus. Ich zistenia, ako uvádzajú v článku, svedčia preto, že identifikácia 2 vyššie uvedených rizikových faktorov môže byť v budúcnosti prospešná pre

včasnú diagnostiku KP. Navyše ich eliminácia môže byť významným preventívnym faktorom vzniku KP. Treba však poznamenať, že v praxi môže byť situácia podstatne zložitejšia, pretože napr. dispenzárizácia najmä fajčiarov bude aj v budúcnosti zrejme problematická. Navyše v etiopatogenéze KP hrá úlohu mnoho ďalších faktorov, čo tak isto je potrebné mať na zreteli.

Domnievam sa však, že predkladaná práca je podnetná, a preto hodna pozornosti širokej medicínskej verejnosti.

Literatúra

1. Bolješiková E, Májek J, Makovník P et al. Gastrointestinálna onkológia. Bratislava: INFOMA Business Trading 2008, 277 s.
2. Silverman DT. Risk factors for pancreatic cancer: a case-control study Based on direct interviews. *Terato Carcinogen Mutagen* 2001; 21: 7–25.
3. Lynch SM, Vrielin A, Lubin JH et al. Cigarette smoking and pancreatic cancer: a pooled analysis from the pancreatic cancer cohort consortium. *Am J Epidemiol* 2009; 170: 403–413.

prof. MUDr. A. Vavrečka, CSc.
www.fnsbpa.sk
e-mail: vavrecka@mail.t-com.sk

Doručeno do redakce: 21. 1. 2011